

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / IYUL / 7-SON,
II-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
II-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

GERMANIYA VA XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONNING YASHIL EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	12
To'xliyeva Gulrux Dovron qizi	
Djurayeva Rano Abdullayevna	
TASHKILOT MUVAFFAQIYATIDA XODIMLARNI BOSHQARISH VA KUCHLI JAMOANING O'RNI	24
Abdullayeva Dinora Abduali qizi	
YASHIL ISH O'RINLARINING IQTISODIY AHAMIYATI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SOHASIDA YASHIL ISH O'RINLARI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI	28
Rahmatova Nargizaxon A'zamxonovna	
Atoyev Navro'zbek Rinatovich	
YO'L XO'JALIGI SOHASINI MOLIYALASHTIRISH HAMDA YO'L AKTIVLARINI BOSHQARISHDA XALQARO TAJRIBA	35
Shikirov Feruz Boxodirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSİYALASH SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI QIYOSIY TAHLILI	39
Jo'rayeva Moxinur Axmadjon qizi	
HUDUDLARNING QIYOSIY USTUNLIK LARI ASOSIDA YUQORI DAROMADLI ISH O'RINLARINI YARATISH: "HUDUD-IXTISOSLASHUV-KASB-ISB BERUVCHI-DAROMAD" MODEL I	49
Abdumukhtarov Anvarjon Akramjonovich	
QURILISH XIZMATLARI KO'RSATUVCHI KORXONALARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI SHAKLLANTIRISH SSENARIYLARI	55
Mamadiyev Ahmad Ulashovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING SOLIQ-BYUDJET MEXANIZMLARI	62
Shokirova Dildora Shoyim qizi	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBIL YO'LLARI TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA YO'L QURILISHI XIZMAT KO'RSATISHINI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI TAHLILI	66
Qurbonov Sharofiddin Xurramovich	
ONLAYN VA SKORING TIZIM LARI ORQALI BERILADIGAN TEZKOR KREDITLARNI SUG'URTALASHDAGI YANGI TENDENSIYALAR	73
Yusupov Ruslan Muxtarovich	
ASSESSMENT MODEL FOR THE EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE TRANSFORMATION IN THE DIGITAL ECONOMY	81
An Kwangmin	
BIRLIK DOIRADA ANALITIK FUNKSIYALAR UCHUN YUQORI TARTIBLI DIFFERENSIAL SUBKOORDINATSIYA VA SUPERORDINATSIYA XOSSALARI	87
Jabborov Nasridin Mirzoodilovich	
Sadullayeva Gulasal Ulug'bek qizi	
SOLID PROPELLANT COMPOSITION AND ITS EFFECT ON THE LAUNCH PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS	93
Karimov Mustafo Aminboevich	
Berdiyev Usmon Tolib o'g'li	
BANKLAR ORQALI KORXONALARNING INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	97
Gafurova Dilshoda Farxotovna	

ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTION PRACTICES ACROSS ECONOMIC SECTORS	102
Tolqin Imomqulov	
Ulugbek Turaqulov	
INNOVATION MECHANISMS ASOSIDA O'ZBEKISTONDA MIGRATSIYA JARAYONLARINI SAMARALI BOSHQARISH	105
Yoqubjon Toxirov	
O'ZBEKISTONDA ICHKI TURIZM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA TARKIBIY TAHLILI	109
Muxtarov Botir Abdusattarovich	
СТРУКТУРА ФОРМИРОВАНИЯ СТОИМОСТИ В ТЕКСТИЛЬНОЙ И ШВЕЙНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА: СДВИГ ЭКСПОРТНОЙ СТРУКТУРЫ ОТ ПРЯЖИ К ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ	114
Муниса Турдибаева	
OILAVIY KORXONALARNI BOSHQARISHDA ULARNING IQTISODIY MEKANIZMIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARDAN FOYDALANISH TAHLILI	124
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o'g'li	
QURILISH MATERIALLARINI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISH HAJMINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	133
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich	
KICHIK BIZNES SOHASIGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISHNING XORIJIY TAJRIBASI	139
Bolliyev Shamsiddin Tursunmamatovich	
O'QUV MARKAZLARI MISOLIDA ZAMONAVIY VA AN'ANAVIY MARKETINGNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI	143
Dilshodjon Khikmatov	
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ ЧЕРЕЗ ПОВЫШЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ	151
Тожихонов Жавохир Алимджанович	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	157
Dadaboyeva Marg'uba Mamasoliyevna	
HUDUDIY SANOAT RIVOJI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY VOSITALARI HAMDA KORXONA MEKANIZMINI BAHOLASH USLUBIYOTI	164
Yusupova Nigina Djurayevna	
O'ZBEKISTONDA BOJXONA TO'LOVLARINING DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI FISKAL AHAMIYATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	169
Fayzullayev Farrux Sharofovich	
АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УЧАСТИЯ БАНКОВ В ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТАХ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНЫХ УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА	178
Юлдашева Шохсанам Дилмурадовна	
ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ЛОГИСТИКЕ (SMART LOGISTICS)	182
Мурадов Бахром Акрамжанович	
Машарипов Масуд Нуможонович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ СТАНДАРТЫ КАК ДРАЙВЕР ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ТРАНСФЕРА: ВЛИЯНИЕ НА ЭКСПОРТНУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН	187
Тураева Сурия Тельмановна	
Мерзайтова Хилола Наби кизи	
TURIZM SALONIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	198
Ergashev Qobiljon Ernazarovich	

TIJORAT BANKLARIDA RISKKA YO'NALTIRILGAN ICHKI AUDITNI TASHKIL ETISHNING XALQARO STANDARTLAR BILAN INTEGRATSIYALASHGAN ALGORITMI	203
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
MOLIYAVIY INVESTITSIYALARNING QADRSIZLANISHINI KUTILAYOTGAN KREDIT ZARARLARI (ECL) MODEL ASOSIDA HISOBGA OLISH METODIKASI	210
Jumamurodov To'libay Yeldashbayevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHIDAN KO'RILGAN ZARARLARNI TAN OLISH, TAQSIMLASH VA QAYTA TIKLASH OPERATSIYALARINING HISOB TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH	216
Fayzullayev Begzod Baxtiyor o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING OPTIMAL MODEL VA FAOLIYATI SIFATINI BAHOLASH TIZIMI	222
Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATIDA «XAVF TAHLILI» TUSHUNCHASINING IQTISODIY MOHIYATI VA XAVFLARNI KOMPLEKS TASNIFLASH.....	229
G'ayimov Abdumalik Norbekovich	
DAVLAT XARIDLARI AUDITIDA MUHIMLIKNI (MATERIALLIKNI) ANIQLASH USLUBI.....	235
Rajabov Shuxrat Ismayilovich	
DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIDA MUHIMLIK VA RISK DARAJALARINI ANIQLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH: BIG DATA VA MASHINAVIY O'RGANISHGA ASOSLANGAN IT-AUDIT PLATFORMASI KONSEPSIYASI.....	241
Ismatillayev Baypo'lat Xushvaqtovich	
ICHKI AUDITNING GLOBAL STANDARTLARI TALABLARINI TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIGA JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	249
Ismailov Azizbek Madaminovich	
AHOLI REAL DAROMADLARINI OSHIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI.....	258
Toshtemirov Shohruh Toshpo'latovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA SUG'URTA ISHINI YURITISH XARAJATLARI: TAHLIL VA ANALITIK HISOBNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	265
Murodov Habibullo Qodir o'g'li	
NUKUS SHAHRI MISOLIDA MAHALLALARNING DEMOGRAFIK SIG'IMI ASOSIDA LOKAL XIZMAT KO'RSATISH OBYEKTLARINI NORMATIV LOYIHALASHTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI.....	273
Bauetdinov Berdaq Zinatdin o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINING INSTITUTSIONAL MUSTAQILLIGI VA TASHKILIY SAMARADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	278
Berdiyev Sunnatullo Alikulovich	
IQTISODIY O'SISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL FISKAL SIYOSATNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	283
Madaminova Maftuna Baxtiyor qizi	
DAVLAT BUDJETIDA SOLIQ TUSHUMLARI O'ZGARISHINING EKONOMETRIK TADQIQOTI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	288
Suvanova Muxlisa Umar qizi	
ENERGETIKA RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY-MATEMATIK MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	292
Masharipov Aziz Axmadjanovich	
ENERGETIKA INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUD IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	297
Sadullayev Axmadjon Ikrom o'g'li	

TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRINI BOJXONA NAZORATI MAQSADLARIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	303
Kilichov Nazar Bafojevich	
Ergashev Qobiljon Ernazarovich	
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOT AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	310
Botirov Lazizbek Botirovich	
KATTA MA'LUMOTLAR ASOSIDA TURISTIK XIZMATLARGA BO'LGAN TALABNI PROGNOZLASHNING IQTISODIY-MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQISH	314
Temirov Elyor Iskandarovich	
TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT BAZASI SAMARADORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI.....	322
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA AJRATILAYOTGAN BANK KREDITLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	328
Alijonov Ilyosbek Alijonovich	
THE ECONOMIC CHARACTERISTICS OF NON-PERFORMING LOANS AND THEIR IMPLICATIONS FOR BANK OPERATIONAL EFFICIENCY	334
Rustamov Jonibek Ravshanbek o'g'li	
IQTISODIY TARMOQLAR RIVOJIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION KREDITLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	341
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	

IQTISODIY TARMOQLAR RIVOJIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION KREDITLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li
TDIU "Bank ishi" kafedrası katta o'qituvchisi

Abstract. This article examines the investment lending activities of commercial banks under conditions of modernization and diversification of the national economy's sectors. Based on recent data from the Central Bank of the Republic of Uzbekistan, international financial institutions, and scientific publications, the volume of the banking system's loan portfolio, its sectoral distribution, the level of non-performing loans, and the practice of financing investment projects are studied. The research identifies the key factors affecting the efficiency of investment lending and develops scientific and practical recommendations aimed at addressing them.

Keywords: commercial banks, investment credit, loan portfolio, non-performing loans, banking system efficiency, economic sectors, credit resources, financial stability.

Annotatsiya. Mazkur maqolada milliy iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish va diversifikatsiyalash sharoitida tijorat banklarining investitsion kreditlash faoliyati tahlil qilingan. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, xalqaro moliya tashkilotlari hamda ilmiy nashrlarning so'nggi ma'lumotlari asosida bank tizimining kredit portfeli hajmi, tarmoqlar kesimidagi taqsimoti, muammoli kreditlar darajasi va investitsion loyihalarni moliyalashtirish amaliyoti o'rganilgan. Tadqiqot natijasida investitsion kreditlash samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlangan hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, investitsion kredit, kredit portfeli, muammoli kreditlar, bank tizimi samaradorligi, iqtisodiy tarmoqlar, kredit resurslari, moliyaviy barqarorlik.

Аннотация. В данной статье проанализирована инвестиционная кредитная деятельность коммерческих банков в условиях модернизации и диверсификации отраслей национальной экономики. На основе последних данных Центрального банка Республики Узбекистан, международных финансовых организаций и научных публикаций изучены объем кредитного портфеля банковской системы, его распределение по отраслям, уровень проблемных кредитов и практика финансирования инвестиционных проектов. В результате исследования определены основные факторы, влияющие на эффективность инвестиционного кредитования, а также разработаны научно-практические рекомендации, направленные на их устранение.

Ключевые слова: коммерческие банки, инвестиционный кредит, кредитный портфель, проблемные кредиты, эффективность банковской системы, отрасли экономики, кредитные ресурсы, финансовая устойчивость.

KIRISH

Zamonaviy sharoitda milliy iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror va jadal rivojlanishi, eng avvalo, real sektorga yo'naltirilgan investitsiya resurslarining yetarli darajada va o'z vaqtida jalb etilishiga bog'liq. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan tub islohotlar, xususan, bank-moliya tizimini erkinlashtirish, raqobat muhitini kuchaytirish va davlat ulushini kamaytirish siyosati natijasida tijorat banklarining iqtisodiyotni kreditlashdagi roli tobora ortib bormoqda. Investitsion kreditlar korxonalarning texnik-texnologik yangilanishi, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirishi, yangi ish o'rinlari yaratishi va eksport salohiyatini oshirishi uchun asosiy manbalardan biri hisoblanadi.

Shu bilan birga, investitsion kreditlash jarayonida bir qator tizimli muammolar saqlanib qolmoqda: kredit resurslarining tarmoqlar bo'yicha notekis taqsimlanishi, muammoli kreditlar hajmining ayrim banklarda yuqori darajada saqlanishi, kredit tahlili va risklarni boshqarish tizimining yetarli darajada takomillashmaganligi, uzoq muddatli arzon resurslarning cheklanganligi hamda kichik va o'rta biznes subyektlarining investitsion loyihalarni moliyalashtirishda yetarli garov ta'minotiga ega emasligi. Ushbu holatlar investitsion kreditlarning iqtisodiy samaradorligini pasaytiradi va ularning real sektorga ta'sirini cheklaydi.

MAVZUGA OID ADBIYOTLAR SHARHI

Investitsiya va kredit munosabatlarining nazariy-metodologik asoslari jahon iqtisodiy fikri tarixida keng o'rganilgan. Xususan, rus tadqiqotchisi T. T. Frolova investitsiyani xususiy sektor va davlat tomonidan foyda olish maqsadida amalga oshiriladigan uzoq muddatli kapital qo'yilmalar sifatida talqin etadi, D. G'. G'ozibekov esa investitsiyalarni moliyalashtirish masalalarini tadbirkorlik loyihalari va innovatsion jarayonlarni amalga oshirishga yo'naltirilgan pul mablag'larini uzoq muddatga joylashtirish jarayoni sifatida ko'rib chiqadi. Bu yondashuvlar investitsion kreditlashning nafaqat moliyaviy, balki strategik-iqtisodiy mohiyatini ochib beradi.

Xalqaro Valyuta Fondi va Jahon banki mutaxassislarining O'zbekiston bank sektori bo'yicha tayyorlagan tahliliy hisobotlarida kredit portfeli sifatini baholashda milliy me'yoriy ko'rsatkichlar bilan xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS 9) o'rtasidagi farqlar alohida ta'kidlangan bo'lib, bu farq muammoli aktivlarning haqiqiy hajmini to'liq aks ettirmasligi mumkinligini ko'rsatadi. Shuningdek, yirik korxonalar umumiy muammoli kreditlar hajmida katta ulushga ega ekanligi, kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlarining to'lov intizomi esa nisbatan pasayish tendensiyasiga ega ekanligi qayd etilgan.

Milliy iqtisodchi olimlarning tadqiqotlarida ham bank tizimidagi aktivlar konsentratsiyasi muammosi ko'tarilgan bo'lib, aktivlari 30 trillion so'mdan yuqori bo'lgan yirik banklar umumiy bank aktivlarining taxminan 70 foizini tashkil etishi, kichik banklarning esa masshtab jihatidan samarasiz faoliyat yuritishi va tashqi likvidlik shoklariga nisbatan yuqori sezuvchanligi aniqlangan. Bu, o'z navbatida, investitsion kreditlash resurslarining nomutanosib taqsimlanishiga olib kelmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy statistik ma'lumotlari, Prezident va Hukumat qarorlari, shuningdek, xalqaro moliya tashkilotlari va ilmiy nashrlarning so'nggi tahliliy materiallari qiyosiy-tahliliy, statistik guruhlash, dinamik tahlil hamda mantiqiy umimlashtirish usullari yordamida o'rganildi. Kredit portfelining tarmoqlar bo'yicha taqsimoti, uning yillik o'sish sur'atlari va muammoli kreditlar darajasi bo'yicha ko'rsatkichlar 2025–2026-yillar oralig'idagi eng so'nggi rasmiy ma'lumotlar asosida tahlil qilindi. Mazkur maqola matnini tayyorlash jarayonida sun'iy intellekt vositalaridan 10 foizgacha foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yil davomida tijorat banklari tomonidan jami 390 trillion so'mlik (taxminan 32 milliard AQSH dollari) yangi kreditlar ajratilgan bo'lib, bu 2024-yilga nisbatan 36 foizga ko'pdir. Shu jumladan, milliy valyutadagi kreditlar hajmi 276,4 trillion so'mni (22,7 milliard dollar) tashkil etib, ularning katta qismi jismoniy shaxslarga (156,8 trillion so'm) yo'naltirilgan, yuridik shaxslarga esa 108,8 trillion so'm ajratilgan. Xorijiy valyutadagi kreditlar hajmi 113,6 trillion so'mga yetgan bo'lib, uning deyarli barchasi (113,1 trillion so'm) yuridik shaxslar – ya'ni asosan investitsion loyihalarni amalga oshiruvchi korxonalar hissasiga to'g'ri kelmoqda.

2026-yil 1-may holatiga bank tizimining umumiy kredit qoldig'i 629 trillion so'mga (taxminan 52,5 milliard dollar) yetgan bo'lib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning mos davriga nisbatan 11 foizga o'sgan. 2025-yil 1-oktabr holatiga esa bank aktivlari 866,8 trillion so'mni, kredit portfeli 582,2 trillion so'mni (o'sish +13%), depozitlar hajmi 371,5 trillion so'mni (o'sish +29%) tashkil etgan. Davlat ulushi katta bo'lgan banklar umumiy aktivlarning 65 foizini, kredit portfelining esa 68 foizini nazorat qilib turibdi, bu esa bank sektorida raqobat muhitini yanada kengaytirish zaruratini ko'rsatadi.

1-jadval.

O'zbekiston bank tizimining asosiy ko'rsatkichlari
(Markaziy bank ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan)

Ko'rsatkich	Sana	Qiymat
Bank tizimi aktivlari	01.10.2025	866,8 trln so'm (+17%)
Umumiy kredit portfeli	01.10.2025	582,2 trln so'm (+13%)
Umumiy kredit qoldig'i	01.05.2026	629 trln so'm (+11%)
Depozitlar hajmi	01.10.2025	371,5 trln so'm (+29%)
2025 yilda ajratilgan yangi kreditlar	yil yakuni	390 trln so'm (+36%)
Muammoli kreditlar (NPL) ulushi	01.06.2026	3,7% (23,6 trln so'm)

2026-yil 1-may holatiga sanoat tarmog'i bank kreditlarining eng yirik iste'molchisi bo'lib qolmoqda — 137,5 trillion so'm (11,4 milliard dollar), ya'ni umumiy kredit portfelining 22 foizi shu tarmoqqa to'g'ri keladi, biroq yillik kesimda bu ko'rsatkich 14 foizga pasaygan, bu esa kredit resurslarining boshqa tarmoqlarga qayta taqsimlanayotganidan dalolat beradi. Aholiga berilgan kreditlar 230,8 trillion so'mga (37 foiz ulush) yetib, eng tez o'sayotgan segmentga aylandi. Real sektorning boshqa yo'nalishlarida ham sezilarli o'sish kuzatildi: qurilish tarmog'iga yo'naltirilgan kreditlar 44 foizga, savdo va xizmat ko'rsatish sohasiga 20 foizga, qishloq xo'jaligiga esa 16 foizga oshgan. Bu tendensiya investitsion kreditlash geografiyasi va tarmoq tarkibining diversifikatsiya qilinayotganini tasdiqlaydi, biroq sanoat, ayniqsa, qayta ishlash sanoati kabi yuqori qo'shilgan qiymat yaratuvchi tarmoqlarga yo'naltirilgan uzoq muddatli investitsion kreditlar ulushini yanada oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Amaldagi amaliyotga ko'ra, tijorat banklari investitsion loyihalarni moliyalashtirishda qarz oluvchidan loyiha qiymatining kamida 25 foizi miqdorida o'z mablag'i (ulushi) bilan ishtirok etishni talab qiladi. Asosiy vositalarni sotib olish, qurilish va rekonstruksiya ishlari uchun ajratiladigan investitsion kreditlar muddati, qoida tariqasida, 36 oygacha, loyihaning o'zini o'zi qoplash muddatidan kelib chiqqan holda esa undan ham uzoqroq belgilanishi mumkin. Xalqaro moliya institutlari (masalan, chet el banklari) orqali ochilgan kredit liniyalari bo'yicha minimal kredit summasi 1 million yevrodan boshlanib, muddati 5 yilgacha, foiz stavkasi esa EURIBOR + bank marjasi tamoyili asosida shakllantiriladi, bu esa uzoq muddatli va nisbatan arzon resurslarga ega bo'lish imkoniyatini yaratadi.

Davlat siyosati darajasida ham investitsion kreditlashni rag'batlantirish choralari kuchaytirilmoqda. Xususan, 2026-yilga mo'ljallangan islohotlar dasturi doirasida jami 250,5 trillion so'm ichki mablag' va 50,4 milliard dollar tashqi mablag' jalb etilishi rejalashtirilgan. Shuningdek, 2026–2028-yillarda tijorat banklari tomonidan mehmonxona qurilishi kabi turizm infratuzilmasi loyihalarini moliyalashtirish uchun hududiy tamoyil asosida 7 yilgacha muddatli, viloyat markazlarida 30 milliard so'mgacha, boshqa hududlarda 10 milliard so'mgacha maxsus kredit liniyalari joriy etilishi, shu bilan birga kredit foizi xarajatlarining bir qismini davlat budjeti hisobidan qoplash mexanizmi (Markaziy bank asosiy stavkasidan 4 dan 10 foizgacha punkt yuqori bo'lgan qismi) nazarda tutilgan. Bunday subsidiyalash mexanizmlari real sektor korxonalari uchun investitsion kreditlarning qiymatini pasaytirib, ularning moliyaviy jozibadorligini oshiradi.

Markaziy bankning 2026-yil 1-iyun holatiga bo'lgan ma'lumotlariga ko'ra, bank tizimidagi muammoli kreditlar (NPL) hajmi 23,6 trillion so'mni tashkil etib, bu umumiy 636 trillion so'mlik kredit portfelining 3,7 foiziga teng. Alohida banklar kesimida bu ko'rsatkich 0 foizdan 13,9 foizgacha farqlanadi. Davlat ulushi katta bo'lgan banklarda NPL darajasi o'rtacha 4 foizni, xususiy va xorijiy kapitalli banklarda esa 3,2 foizni tashkil etadi. Bundan tashqari, yirik korxonalar umumiy muammoli kreditlar tarkibida asosiy ulushni egallaydi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, aktivlari 30 trillion so'mdan yuqori bo'lgan yirik banklar umumiy bank aktivlarining 70 foizini nazorat qiladi, natijada kichik banklar masshtab jihatidan samarasiz faoliyat yuritib, zarar ko'rish va tashqi likvidlik shoklariga nisbatan yuqori sezuvchanlik xavfiga ega bo'lmoqda. Yirik banklarda esa kredit portfelining katta qismi to'plangani sababli, ularda yuzaga keladigan har qanday NPL o'sishi tezda butun tizim uchun likvidlik bosimiga aylanishi mumkin. Bu holat investitsion kreditlash samaradorligini oshirish borasidagi chora-tadbirlarni ishlab chiqishda bank sektori tarkibiy jihatlarini ham hisobga olish zarurligini ko'rsatadi.

O'tkazilgan tahlil natijalariga tayangan holda, tijorat banklarining investitsion kreditlardan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha quyidagi yo'nalishlar ilmiy jihatdan asoslanadi:

Birinchidan, investitsion kreditlash resurslarini qayta ishlash sanoati, yuqori texnologik va eksportga yo'naltirilgan tarmoqlarga yo'naltirishni rag'batlantiruvchi maqsadli mexanizmlarni kuchaytirish lozim. Sanoat tarmog'iga yo'naltirilgan kreditlar ulushining pasayishi tendensiyasini hisobga olib, davlat-xususiy sheriklik asosida subsidiyalangan kredit liniyalarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Ikkinchidan, kredit tahlili va risklarni boshqarish tizimini xalqaro standartlar (IFRS 9) asosida takomillashtirish, shu jumladan, muammoli aktivlarni erta aniqlash va monitoring qilishning raqamli tizimlarini joriy etish zarur. Bu milliy va xalqaro hisobot standartlari o'rtasidagi farqni kamaytirib, bank rahbariyati va kredit qo'mitalarining qarorlar qabul qilish sifatini oshiradi.

Uchinchidan, kichik banklarning masshtab samaradorligini oshirish maqsadida bank birlashuvlari (konsolidatsiya), kapitalashtirish darajasini kuchaytirish va raqamli bank xizmatlarini kengaytirish orqali operatsion xarajatlarni qisqartirish choralari davom ettirish lozim.

To'rtinchidan, kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlarining investitsion loyihalarni moliyalashtirishda talab etiladigan o'z mablag'i ulushi va garov ta'minoti bo'yicha yengilliklarni kengaytirish, kafolat fondlari va lizing mexanizmlaridan foydalanishni rag'batlantirish orqali ularning investitsion kreditlarga bo'lgan qonuniy ehtiyojini qondirish imkoniyatini oshirish zarur.

Beshinchidan, davlat tomonidan kredit foiz stavkalarini subsidiyalash mexanizmlarining (masalan, turizm va mehmonxona qurilishi bo'yicha joriy etilgan tartib kabi) boshqa strategik tarmoqlarga, xususan, qishloq xo'jaligini qayta ishlash va yashil energetika loyihalariga tatbiq etilishi investitsion faollikni yanada kuchaytiradi.

Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, investitsion kreditlash samaradorligini oshirishning muhim sharti — davlat rivojlanish institutlari (rivojlanish banklari, eksportni qo'llab-quvvatlash agentliklari, kafolat fondlari) bilan tijorat banklari o'rtasidagi hamkorlikni institutsional jihatdan mustahkamlashdir. Markaziy Osiyo va Kavkaz mintaqasi bo'yicha o'tkazilgan qiyosiy tahlillarda foiz stavkalari farqi (spread) mintaqadagi boshqa davlatlarga nisbatan yuqori bo'lib, bu holat yuqori operatsion xarajatlar, raqamli bank xizmatlarining cheklanganligi hamda naqd pul aylanmasiga ortiqcha bog'liqlik bilan izohlanadi. O'zbekiston uchun ushbu xulosalar raqamli transformatsiya jarayonini tezlashtirish, filiallar tarmog'ini optimallashtirish va masofaviy kredit xizmatlarini rivojlantirish orqali kredit qiymatini pasaytirish imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi.

Shuningdek, xalqaro amaliyotda investitsion loyihalarni moliyalashtirishda projekt-moliyalashtirish (project finance) tamoyillari keng qo'llaniladi, unda kredit qaytarilishi loyihaning o'zi generatsiya qiladigan pul oqimlari hisobidan ta'minlanadi, korxonaning boshqa aktivlariga tayanish minimallashtiriladi. Bunday yondashuvni O'zbekiston tijorat banklari amaliyotida kengroq joriy etish, xususan, yirik infratuzilma va energetika loyihalarida kredit risklarini loyiha darajasida taqsimlash hamda investitsion resurslarning maqsadli sarflanishi ustidan nazoratni kuchaytirish imkonini beradi.

Investitsion kreditlarning iqtisodiy samaradorligini har tomonlama baholash uchun faqat miqdoriy ko'rsatkichlar (kredit portfeli hajmi, o'sish sur'ati) bilan cheklanib qolmasdan, sifat ko'rsatkichlarini ham hisobga olish zarur. Bunga quyidagilar kiradi: kreditlangan loyihalar hisobidan yaratilgan qo'shimcha ish o'rinlari soni, ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasining o'sishi, kreditlangan korxonalarning eksport hajmidagi ulushi, shuningdek, loyihaning muddatidan oldin yoki belgilangan muddatda o'zini oqlash ko'rsatkichi. Bunday kompleks baholash tizimini joriy etish banklarga investitsion loyihalarni tanlashda nafaqat moliyaviy qaytarilishni, balki ularning milliy iqtisodiyotga qo'shadigan real hissasini ham hisobga olish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlil shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda O'zbekiston tijorat banklarining kreditlash faoliyati sezilarli darajada kengaygan — kredit portfeli 2026-yil 1-mayga 629 trillion so'mga yetib, yillik 11 foizga o'sgan, kredit resurslari esa sanoat bilan bir qatorda qishloq xo'jaligi, qurilish va xizmat ko'rsatish tarmoqlariga ham faolroq yo'naltirilmoqda. Shu bilan birga, umumiy tizim darajasida qoniqarli hisoblangan 3,7 foizlik muammoli kreditlar ko'rsatkichi ortida alohida banklar va tarmoqlar kesimida jiddiy tarkibiy nomutanosibliklar yashiringan bo'lib, bu investitsion kreditlash samaradorligini yanada oshirish uchun tizimli chora-tadbirlar zarurligini ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, tijorat banklarining investitsion kreditlardan foydalanish samaradorligini oshirish murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u faqat bank tizimi darajasidagi islohotlar bilan emas, balki davlat kredit-subsidiya siyosati, risklarni boshqarish tizimlarini xalqaro standartlarga moslashtirish hamda real sektor korxonalarining moliyaviy salohiyatini oshirish bo'yicha kompleks yondashuvni talab qiladi. Ushbu yo'nalishlarning izchil amalga oshirilishi milliy iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror va innovatsion rivojlanishi uchun mustahkam moliyaviy asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Bank tizimi faoliyati ko'rsatkichlari: tijorat banklarining kredit va depozitlari to'g'risidagi ma'lumotlar, 2025–2026-yillar [Elektron resurs]. – Toshkent, 2025–2026. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tadbirkorlar bilan V ochiq muloqotida belgilangan vazifalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 19-avgustdagi PF–138-son Farmoni [Elektron resurs]. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2025. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
3. “Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish” yilida ustuvor yo'nalishlar bo'yicha islohotlar dasturlari va “O'zbekiston – 2030” strategiyasini amalga oshirish bo'yicha davlat dasturi to'g'risida: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF–22-son Farmoni [Elektron resurs]. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2026. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
4. Umarova, N. Bank Lending in Uzbekistan Jumps 36% in 2025 / N. Umarova [Elektron resurs] // Kursiv Media. – 2026. – 3-mart. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
5. Bakhshaliyeva, N. Uzbekistan's Bank Lending Reaches \$52.5 Billion as Credit Portfolio Diversifies / N. Bakhshaliyeva [Elektron resurs] // Trend News Agency. – 2026. – 11-iyun. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
6. State-Owned Banks Maintain Dominance in Uzbekistan's Financial Sector [Elektron resurs] // UzDaily. –

2025. – 27-oktabr. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
7. Uzbekistan's Banking System Posts 3.7-Pct Non-Performing Loan Ratio: Central Bank [Elektron resurs] // Xinhua. – 2026. – 30-iyun. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
 8. Uzbekistan's Non-Performing Loans Stand at 3.7% of Total Portfolio, Central Bank Reports [Elektron resurs] // UzDaily. – 2026. – 29-iyun. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
 9. Uzbekistan Non-Performing Loans Ratio, 2011–2026 [Elektron resurs] // CEIC Data. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
 10. World Bank. Uzbekistan: Financial Sector Assessment / World Bank, International Monetary Fund. – Washington, DC : World Bank, 2025. – July. – Financial Sector Assessment Program report.
 11. International Monetary Fund. Republic of Uzbekistan: Selected Issues. – Washington, DC : International Monetary Fund, 2025. – IMF Country Report No. 25/144.
 12. Jezbera, R. Non-Bank Financial Institutions and Private Credit Investment in Uzbekistan: 2026 Update / R. Jezbera [Elektron resurs] // Kilde. – 2026. – 30-mart. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.
 13. Distribution and Scale Efficiency of Commercial Banks in Uzbekistan // American Journal of Economics and Business Management. – 2025. – Muallif, jild, son va sahifalar aniqlashtirilishi lozim.
 14. G'ozibekov, D. G'. Investitsiyalarni moliyalashtirish masalalari / D. G'. G'ozibekov. – Toshkent : Moliya, 2003.
 15. Erzikov, V. Loans Grow, Profits Not for Everyone: Uzbekistan's Banks at the End of the First Half of 2025 / V. Erzikov [Elektron resurs] // Kursiv Media. – 2025. – 15-avgust. – Murojaat sanasi: 23.07.2026.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>